

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ»
підготовки бакалавра

Розробник: Карлін М.І., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, професор

Погоджено:

Гарант ОПП

Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол №6 від 12.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Олена СТАЦУК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D7 Торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 4
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
Консультації 10 год.		
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові: Карлін Микола Іванович

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Контактна інформація: 067-30-69-740, Karlin.Nicholas@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Публічні фінанси» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня освіти. Освітній компонент «Публічні фінанси» належить до переліку нормативних дисциплін циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо розуміння фінансово-економічних відносин, що виникають з приводу формування і використання публічних (суспільних) фінансів на всіх рівнях.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

На основі з'ясування теоретичних засад функціонування системи публічних (суспільних) фінансів у розвинутих країнах виявити конкретні форми і методи використання цих коштів в Україні та шляхи підвищення їх ефективності. Основними завданнями вивчення дисципліни «Публічні фінанси» є: з'ясувати теоретичні основи формування та використання публічних фінансів у розвинутих країнах та в Україні; виявити конкретні форми і методи удосконалення використання публічних фінансів в Україні на державному та місцевому рівнях.

3. Soft skills.

Освоєння освітнього компонента сприятиме отриманню таких Soft skills, як аналітичне мислення, вміння працювати з великими масивами даних, бюджетними показниками та робити висновки для прийняття рішень; критичне мислення, оцінка ефективності фінансової політики, виявлення ризиків та слабких місць у системі управління, а також комунікація, пояснення складних фінансових концепцій зрозумілою мовою для різних аудиторій (громадськість, політики, студенти).

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теорія публічних фінансів						
Тема 1. Еволюція фінансової науки. Визначення публічних фінансів	15	1	2	11	1	С/ 10 балів
Тема 2. Умови прояву державою своєї зноності через публічні фінанси	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Тема 3. Державний перерозподіл фінансів та справедливність. Оптимальний бюджет	15	1	2	11	1	С/10 балів
Тема 4. Порядок прийняття державних рішень у сфері бюджету. Зростання ступеня державної активності та публічні фінанси	15	1	2	11	1	С /10 балів
Тема 5. Принципи оподаткування та податкові відносини.	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Тема 6. Порівняльний аналіз теорій оподаткування. Прибутковий податок. Корпоративний податок. Причини ухилення від оподаткування.	15	1	2	11	1	С /10 балів
Тема 7. Державний борг і соціальне забезпечення	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Тема 8. Публічні фінанси в період Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Тема 9. Функціонування публічних фінансів на українських землях в період польсько-литовської та козацької доби і в складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій і Польщі.	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Тема 10. Публічні фінанси в Україні в 1917-1922 рр. та в період існування СРСР. Публічні фінанси в умовах існування незалежної України (з 1991 р.) та війни з росією.	15	1	2	11	1	С / 10 балів
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форма контролю: С – семінар

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

1.Фінансові особливості проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні: порівняння з Польщею

2.Доходи і видатки новостворених територіальних громад в Україні

3.Необхідність удосконалення податкової системи в Україні відповідно до вимог МВФ.

4.Напрями удосконалення податкової системи в Україні в умовах війни та відбудови.

5.Напрями формування та використання державних цільових фондів соціального спрямування в Україні.

6.Напрями удосконалення формування та використання державних цільових фондів соціального спрямування в Україні в умовах війни та відбудови.

7. Шляхи удосконалення фінансування дошкільної освіти в Україні.

8. Шляхи удосконалення фінансування шкільної освіти в Україні.

9. Проблеми фінансування вищої освіти України та можливі шляхи їх вирішення.

10. Проблеми фінансування науки України та можливі шляхи їх вирішення.

11.Проблеми фінансування культосвітніх закладів в Україні та шляхи їх вирішення з урахуванням досвіду країн ЄС.

12.Проблеми державного управління і фінансування охорони здоров'я в Україні.

13. Фінансові проблеми розвитку фізичної культури, спорту та туризму в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

14. Видатки на національну оборону в Україні в умовах війни

15. Видатки на правоохоронну діяльність в Україні

16. Видатки на безпеку держави в Україні.

17. Особливості використання публічних фінансів України в умовах отримання нашою країною статусу кандидата на вступ до ЄС.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з поважних причин заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle за погодженням із викладачем. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування та повторного оцінювання, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагиату» (<https://surl.li/ixtpzf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Пропущені заняття відпрацьовуються у час консультацій без зниження оцінки. Графіки консультацій затверджені на кафедрі. Терміни підсумкового контролю та ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<http://surl.li/uggkhu>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в

цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (<https://surli.cc/rxprio>).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;

- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;

- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,2 бали за кожну роботу).

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах тощо можуть бути присуджені додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю.

V. Підсумковий контроль

Залік полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного компонента (дисципліни) на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, лабораторних занять, самостійної роботи.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом освітнього компонента. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти не добрав 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом виконання комплексного контрольного завдання у формі тестів. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 50 запитань з однією правильною відповіддю, що оцінюється в 2 бали. Максимальна оцінка 100 балів. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Тестові запитання визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3444>.

Повторне складання заліку з освітнього компоненту допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії. Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Питання до заліку

1. Еволюція фінансової науки у дослідженнях зарубіжних вчених
2. Проблема визначення структури фінансової системи України
3. Проблема визначення публічних фінансів та їх структури
4. Реформування системи публічних фінансів в Польщі: досвід для України
5. Економічна логіка дій держави в регулюванні господарства за допомогою публічних фінансів
6. Різні погляди щодо необхідності втручання держави в економіку
7. Вашингтонський консенсус
8. Пекінський консенсус
9. Публічні закупівлі як засіб державного регулювання використання публічних фінансів у демократичних країнах
10. Публічні закупівлі як засіб підвищення ефективності державного регулювання публічних фінансів в Україні
11. Основи державного перерозподілу ВВП в ринковій економіці
12. Особливості перерозподілу ВВП на основі рішення більшості
13. Необхідність врахування інтересів меншості при перерозподілі ВВП
14. Досвід Швеції в ефективному розподілі бюджетних коштів на державному та місцевому рівнях
15. Досвід Фінляндії в ефективному розподілі бюджетних коштів на державному та місцевому рівнях
16. Мета, наслідки й принципи формування державних доходів
17. Бюджет за прямої демократії та в умовах представницької демократії
18. Правила (мотиви) перерозподілу ВВП у демократичних країнах
19. Проблеми прийняття оптимального бюджету в демократичних країнах
20. Досвід США щодо ефективного використання бюджетних коштів
21. Особливості Державного бюджету України на 2026 рік
22. Прямі та непрямі податки у демократичних країнах та в Україні
23. Визначення та структура податкового тягаря
24. Методи обмеження податкового тягаря у демократичних країнах

25. Визначення принципів оподаткування традиційною фінансовою наукою
26. Визначення принципів оподаткування сучасною фінансовою наукою
27. Особливості взаємозв'язку оподаткування та ефективності
28. Особливості взаємозв'язку оподаткування та справедливості
29. Концептуальні моделі оподаткування, що характеризують поведінку уряду в умовах різних обмежень
30. Теорії оподаткування висунуті представниками економіки добробуту
31. Оптимальне оподаткування благ та оптимальне прибуткове оподаткування
32. Теорія еволюційного оподаткування та її особливості в сучасних умовах
33. Причини ухилення від податків, що пояснюються різними економічними теоріями.
34. Чинники ухилення від сплати податків.
35. Інституціональні умови, що впливають на поведінку платника податків
36. Способи уникнення сплати податків та боротьба з цим явищем
37. Прибуткове оподаткування доходів громадян в розвинутих країнах та особливості його реформування
38. Особливості оподаткування домогосподарств в Німеччині
39. Особливості оподаткування домогосподарств у Великій Британії
40. Економічна сутність корпоративного податку та історія його розвитку
41. Особливості використання непрямих податків у розвинутих країнах
42. Історія та особливості використання непрямих податків в Україні
43. Податок на додану вартість та проблема його заміни податком з обороту
44. Особливості використання акцизного податку в Україні
45. Фінансування соціального забезпечення як одна з проблем демократичного суспільства.
46. Проблеми соціального забезпечення та шляхи їх вирішення в країнах світу та в Україні
47. Дефіцит державного бюджету та засоби його обмеження
48. Сутність, структура та межі державного кредиту
49. Сутність, структура та межі державного боргу
50. Особливості публічних фінансів в Україні при УНР і гетьмані Скоропадському

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

0-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Сучек С.І., Карлін М.І. Шляхи трансформації екологічного оподаткування в Україні в контексті євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/745> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-31-71
2. Карлін М. І. Фінансові порушення в реалізації державних закупівель і засоби їх мінімізації. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. № 2 (26). С. 87-93.
3. Карлін М. І., Проць Н. В., Проць В. І. Екологічні податки та екологічне фінансування територіальних громад: досвід України та ЄС. *Світ фінансів*. 2022. № 2. С. 133-143.
4. Карлін М. І., Більчук А. В. Вплив змін у публічних закупівлях на розвиток публічних фінансів України в умовах євроінтеграції. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Том 2. 2024. № 2. С. 45-52.
5. Karlin M., Batiuk O. Fiscal decentralization in the countries of the Visegrad group and Ukraine: a comparative analysis. *Visegrad journal on human rights*. № 1. 2021. S. 155-162.

Додаткова

1. Карлін М. І. Суспільні фінанси в умовах демократії: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 228 с.
2. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси: навч посіб. Електронне видання. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2023. 358 с. (15 др. арк.). Рекомендовано Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки. Протокол № 9 від 22.05.2023 р.
3. Карлін М. І. Публічні фінанси країн Європейського Союзу: навч посіб. Електронне видання. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2024. 210 с. (8,5 др. арк.). <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24584>
4. Карлін М. І. Публічні фінанси в фінансовій системі демократичних країн: Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека. Монографія. Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 114-124. <https://doi.org/10.35774/book.2025.978-966-654-890-3.vol1>, частка авт. – 0,75 авт. арк.
5. Карлін М., Проць Н., Проць В. Фінансування освіти в Україні в умовах війни та відбудови. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Том 1. 2025. № 1. С.81-88. DOI:<https://doi.org/10.29038-4618-2925-0189-86> (Категорія Б). 0,5 авт. арк., частка автора – 0,17 авт. арк.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: Факти та висновки. URL: http://www.uaib.com.ua/files/articles/1369/84/finlit_survey_6dec2010_ua.pdf.
4. Карлін М. І., Стащук О. В., Борисюк О. В. Роль фінансів домогосподарств у функціонуванні фінансового ринку України: безпековий аспект. *Причорноморські економічні студії*, 2024. № 70. С. 95 – 99. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.90-14> http://bses.in.ua/journals/2024/90_2024/16.pdf. 0,5 авт. арк., частка автора – 0,17 авт. арк.
5. Карлін М., Проць Н., Проць В. (2025). Вплив публічно-приватного партнерства на фінансову безпеку територіальних громад. *Економіка та суспільство*, (71). <https://doi.org/10.327882/2524-71-150>.